

MONARCHIA AUSTRIACA.

Legile dietei Transilvane din 1848.

(Urmara din Nru trecut.)

Eata Domniloru, intre ce auspicii seu conceputu si s'au nascutu legile din 1848, eata in ce modus au pregatitu spiritele omeniloru prin dietele de mai nainte, nu spre a primi de buna-voia asemenea legi, ci spre a le respinge din tote poterile sale.

Nu pote nega nimini, cumca in legile din 1848 se coprinde si unu numeru frumosu de principii si decisiuni forte umane, intielepte, liberale, adica principii imprumutate dela adunanti'a nationala a Francei din 1789/90, adevaturi eterne ca Dumnedieu, care mai curendu ori mai tardiu voru trebui se strabata si se se prefaca in trupu si sange la tote poporele; din nefericire inse aceleasi principii, aceleasi legiuri bune si salutare sunt de alta parte paralisate, discreditate si intunecate prin epidemia nationala complicata cu uniunea si totuodata prin perfid'a aplicare a legii electorale si a legii urbariale in Ardealu.

Din acestea, precum si din alte mai multe cause ar urma, ca legile din 48 au neaperata trebuintia de o revisiune, relative modificare strabatatore. Ci nu ni se cuvine a preocupa pe cititoru. Se vorbesca chiaru acelea legi si anume cele din diet'a Transilvaniei, care publicului romanescu necunoscutoru de limb'a magiara inca nici pana astadi nu'i sunt cunoscute.

Se continuamu mai departe numai cu simpl'a traducere a legiloru dietei transilvane din 1848. In fruntea acelora sta legea uniunii, care suna asia:

„Noi Ferdinandu antaiu, din grati'a lui Dumnedieu Imperatu alu Austriei, Rege alu Ungariei si alu Boemiei, cu acestu nume alu cincilea, rege apostolescu alu Dalmatiei, Croatiei, Slavoniei, Lodomeriei, Ramei, Serbiei, Cumaniei si Bulgariiei, precum si alu Lombardiei, Venetiei, Iliriei si Ierusalimului scl. Archiduce alu Austriei, mare duce alu Etruriei, duce alu Lotaringiei, alu Salisburgei, Stiriei, Carintiei si Carnioliei; mare principe alu Transilvaniei; Marchionu alu Moraviei, Duce alu Silesiei de susu si de josu, alu Modenei, Parmei si Piacentiei si alu Guastalei, alu Osvetinei si Zatoriei, alu Tecinului, Friaului si Zarei scl.; Comitele Habsburgei, Tirolului, Secuiloru, Kiburgei, Goritiei si Gradistei, alu Tridintelui si a Briciei, Marchionu alu Lausitiei de susu si de josu si alu Istriei, Comite de Hochens Valzirk, Bregenti'a Sonnenberg scl. Domnu marchionu de Triestu, Cataro si de fruntarele slavone scl.

Prin acest'a recomandamu la memori'a tuturoru caroru se cuvine si le facemu cunoscutu, cumca dupace noi indemnati de acea grija parintesca cu carea ne portamu catra iubitu nostru marele Principatu alu Transilvaniei pe 29. Maiu alu anului curgetoriu 1848 amu ordnatu si publicatu in liber'a nostra cetate regesca Clusiu diet'a pentru tote staturile si ordinele celoru trei natiuni ale numitului Nostru Principatu spre a se tiené aceiasi dupa datin'a veche, si dupace acele staturi si ordine credinciose ale nostre adunate acolo, pe lenga pertraptarea altoru afaceri publice ale memoratulu Principatu au intoemitu prin cointelegere si votu

comunu articolulu de lege sunatoru despre Uniunea acelu mare Principatu cu iubita nostra Ungaria, eara apoi in representatiunea respectiva naintata incóce intru tota umiliti'a prin iubitu si credinciosulu nostru spectabilulu si maritu Baronu Antoniu Puchner consiliariu alu nostru actualu intimu (urméza multimea tituleloru), generalu comandantu in numitu nostru mare Principatu, trimisulu nostru comisariu regescu plenipotinte la acea dieta, Ni'lu substernura spre aprobarea si sanctionarea preanalt'a: Noi condusi de afectiunea nostra parintesca catra credinciosele nostre staturi si ordine si catra acelu intregu Principatu alu nostru prea iubitu, induplecandune gratiosu la umilit'a rugaminte a acelora si substernute noue pentru confirmarea susu atinsului articulu de lege, acestu articulu de lege prezentatu noua pe calea cuvenita si de noi cercetatu cu deameruntulu dupa cum cere importantia lui si confirmatu de Noi gratiosu, pe lenga induratulu Nostru rescriptu l'amu trimisu in josu cu acelu scopu, ca cititu si publicatu fiindu acela in adunarea loru dietala, se'lu substerna Maiestatii Nostre in forma indata spre verificare si preanalt'a Nostra sanctionare; — care avendu memoratele staturi si ordine a implini, acelu articulu de lege confirmatu de Noi, acceptatu si publicatu, coroboratu cu subscriptiunile staturiloru si ordineforu si cu ale protonotariloru, cum si cu sigilele natiuniloru, pe lenga umilit'a representatiune aloru data din 19. dile ale curgetorii luni Juniu in forma cuvenita totuodata ilu substernura noua rogandu pe Maiestatea Nostra ca: acelu articulu de lege si cele coprinse intrinsulu recunoscendule de bune, placute si primite si dandu la aceleasi invointi'a Nostra regesca, cu potestatea Nostra regesca se binevoimu ale primi, ale incuviintia si confirma si renumerandu'lu intre celelalte legi ale memoratului Nostru Principatu, se binevoimu atatu Noi a'lu tiené, catu si a face ca se'lu tiena si altii. Eara coprinsulu acelu articulu de lege este acesta:

Articulu de lege.

Dupace Maiestatea Sa Ferdinandu I. imperatu alu Austriei si rege apostolescu alu Ungariei cu acestu nume alu V-lea, mare principe alu Transilvaniei si comite alu secuiloru, in decursulu dietei din Ungari'a conchiamata pe 7. Noembre 1848 si continuata in anulul curgetoru 1848, intre alti mai multi articuli de lege intoemite acolo cu privire la unificarea intregului poporu magiaru in dreptu si in interesu, la legal'a autonomie si independintia a tieriei, la regulara referintieloru legale catra provinciile (tartományok) statatore cu ea prin sanctiunea pragmatica intr'o legaminte nedespartivera, la desvoltarea natiunii ceruta neaparatu prin intetitorele impregiurari si cerintie ale vietiei constitutionale si ale seculului, cum si la desvoltarea facultatiloru spiritului si a poteriloru materiale pe aceste temeluri, — anume in articolulu de lege alu VII-lea, respicandu si gratiosu confirmandu deplin'a uniune a Transilvaniei cu Ungari'a sub unu singuru gubernu, din afectiunea gratiosa de a implini ferbintile dorintie descoperite mai de multu si mai adesea din partea credinciosului seu poporu magiaru si a acestui Mare Principatu, binevoindu a conchiamá pe credinciosele staturi

si ordine ale Transilvaniei pe 29. Maiu alu anului curgetoru 1848 la dieta in liber'a regésca a cetatea Clusiu si intre propusetiunile regesci tramise gratiósu la acea dieta renumerandu spre desbateru si uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, staturile si ordinele priimindu acea gratiósa vointia a Maiestatii Sale si simpatiile fratiesci ale Ungariei manifestate prin memoratulu articulu de lege unguescu cu bucuria insufletitóre, despre reunirea patriei rupte 'n doua prin vitreg'a sórte, in cointielegere deplinu consunatóre si cu vointia unanima adusera si intocmira articolulu de lege inregistratu mai la vale; pe carele substernendu'lu Maiestatii Sale cu supunere omagiala spre confirmare, eara gratiósa a confirmatiune regésca a Maiestatii Sale castiganduo prin rescriptulu regescu emanatu in Insbruck la 10. Juniu a. c., pe acelasi ilu substernemu prin acést'a la prénalt'a sanctiune regésca rogandune umilitu, cá Maiestatea Sa se binevoiésca a sanctiuna acestu articulu de lege prin prénalt'a sa subsemnatura regésca, a demanda inregistrarea lui in cartea nóstra de legi si a'lu pazi atatu Maiestatea Sa, catu si a face ca se'lu tiena altii nevatamatu.

(Va urma.)

Ce ar' mai fi de facutu?

Dupa ce vedemu, ca comitetele comitatelor se restauréza pe temeiulu representatiunei basate pe legea provisoria pentru restaurarea loru, care pentru representatiunea romanilor nu prea e favorítoria, nu potemu raspunde la acésta intrebare, decatu relegandu pe on. cititoriu la corespondinti'a din Fogarasiu publicata in Nru trecut, care dice, ca chiaru si in districtulu Fogarasiului ar fi potutu remané romanii in minoritate, dupa instructiunile pomenite, déca in cancelari'a aulica, intrebata prin telegrafu, nu s'ar fi induratu a talmaci instructiunea respectiva asia: Cá si comunele, care platescu contributiuni mai mari pentru averile comunali, se fia reprezentate in proprietatea cea mare si cea de midiulocu. Acésta explicare favorítoria dreptatii nu o voru lasa romanii nefolosita pe nicairea; eara apoi, ce privesce agendele comitetelor, apoi ele au cerculu activitatei loru prescisu in instructiuni. Totusi republicamu si noi din „Tel. Rom.“ in caus'a acésta opiniunea unui barbatu, care suma asia:

„Déca suntemu bine informati, aristocratii si posesorii mai mari unguesci si secuiesci au ténutu inainte cu vreo cateva septemani conferintia in Clusiu. Obiectulu acestei consultari, in catu a pututu strabate la publicitate, se fia fostu urmatoriulu: Vendiendu aristocratii magiari, cumca instructiunea pentru formarea comitetelor este pentru densii astfelu de favorítoria, incatu ei pretutindinea potu forma maioritaea, cu tóte ca au fostu otariti se nu participe la nici unu comitetu si la nici o diregatoria, din privinti'a acést'a totusi si ar fi schimbatu propusulu si s'ar fi decisu, cá se priimésca ori ce li se va oferi. Venindu ei inse la comitete se staruiésca, cá autonomi'a comitatelor se se restituie pe basea continuitatii legiloru din 1848 si se protesteze in contr'a provisorialulu de acuma si asupra conchiamarii dietei transilvane. De s'ar escrie inse acésta dieta, atunci ei se priimésca alegerea la dens'a si se mérga cu atatu mai tare la ea, cu catu si aoi le este asigurata maioritaea. In dieta se nu intreprinda nimica, ci se protesteze in contr'a ei cerendu dieta la Pest'a, care singura este legiuita dupa parerea loru.

Acuma vine intrebarea faci'a cu astfelu de pregatiri din partea posesiunei mai mari si a aristocratiei magiare si secuie, ce au romanii de a face? — Noi cugetamu a exprima dorintiele maioritatii si a alesiloru natiunei romanesci, déca le vomu descoperi opiniunea nóstra in caus'a aceast'a intr'acolo, ca si romanii au se priimésca ori ce li se va oferi atatu la comitetele comitatense si la deregatorii, catu si oá deputati la dieta cu atata mai multu, cu catu instructiunea aceast'a, de si nu e pré favorítoria pentru noi, dar de órece este data dela unu factoru legiuitu, avemu se o observamu si se ascultamu de ea. In comitete se spriginimu rugarea magiaro-seculorulu pentru restituirea autonomiei comitatelor cu atatu mai multu, cu catu ea ne este si noa tocmai asia de scumpa, eá si loru si cu catu Mai. Sa nu nea denegat'o pentru totudeaun'a, inse acést'a nu pre continuitatea legiloru din 1848, oare pentru noi sunt preiudicióse si sau lapadatu de adunarea nóstra generala, ci pe diplom'a din 20. Oct. 1860, se nu protestamu in contr'a dietei transilvane, ci din contr'a, fiindu ca intre propositiunile regesci la aceast'a dieta este cea d'antaia reomóscerea natiunei romanesci cá natiune regnicolare deplinu indreptatita cu celelalte, se o ceremu cu totu deadinsulu, in dieta se staruimu cá acést'a propositiune regésca si

altele care ar atinge binele Patriei intregi si interesele natiunei nóstre, se se aduca la deplinatate in diet'a Transilvaniei de ar protesta ori catu magiarii in contr'a ei. Mai pre urma e de prisosu a mai aminti, ca natiunea nóstra doresce si cere, ca romanii ori unde voru stá si voru representá natiunea romanésca, au se apere interesele ei cu arme oneste, fara cá prin acést'a se jignésca ori catu de puçin interesele altei natiuni conlocuitoare, sei apere limb'a, fara care nu póte fi nici o viétia nationala scl.

Datele celelalte statistice despre romani le veduramu si in Memorialulu deputatiunei in Nru Gazetei 20—23.

VARIETATI.

Pe la noi, pe la Brasiovu, ninse alalta eri formalu, incatu inverdítele codruri imbracasera caruntetie silite de r'encercarile despotice erni, care, cu tóte ca nu 'si póte lati si vecui domnirea de puterea luminei si caldurei sórelui, totu se mai incercá odata a ne face visita nechiamata. Sperantia totusi avemu, ca nu va fi stricatu fructelor, fiindea adi a 3-a di abia se mai vede neu'a pe unele locuri mai inalte si inghietiu n'a urmatu, cu tóta asprimea ventului.

Limb'a. Tocma citimu intr'o corespondintia in „O. si W.“ datata din Clusiu 28. Aprile, in care se reportéza, ca unu romanu liberalu din Belgradu, nevoindu a primi dela magistratu o citatiune in limba magiara, i se tramise alta germana, si nevrendu neci pe aceea a o primi, ci pretindiendu citatiune in limb'a sa, magistratulu facú intrebare pentru svatu la Esc. Sa D. gubernatoru, de unde ar fi primitu respuusu, se intrebue midiulóce, alu aduce la ascultare, si asia fú escortatu de gendarmi in diu'a tergului la cas'a magistratului. — Cine? cum? legea? Totu acela coresp. afla, ca a sositu in diosu o ordinatiune dela Cancelari'a de curte in caus'a limbei, prin care limb'a Fogarasiului se lasa in statu quo, pelunga roman'a cá oficiala se fia inse si magiar'a pana dupa reconstituirea nóueloru comitete. Eará magistratulu Hatiegului se aiba limb'a romana de oficiala pana la dieta. Totu asemenea, va cadé in resortul comitetelor, a decide despre limba pana la diét'a cea mai aprópe. Vom vedé, póte, si acea ordinatiune. —

Noi cu tóte ca s'ar poté crede, cumca o tractare cá cea de susu a liberalulu romanu din partea magistratului constituitu dupa basea legiloru din 1848, nu e neposibila, totusi ne indoimu fórte, cumca legile provisorie, date de Marele Principe nu se ar respecta acum cu tóta rigozitatea din partea organelor Suveranulu; si fiindca legea, adica instructiunea nóua § 54 demanda respeptarea limbei dechiarate de oficiala, ni se pare corespondinti'a a fi unu ce disharmonicu in partea prima.

— Escelenti'a Sa P. Episcopu Barone de Siaguna a avutu jóiea trecuta audientia la D. archiduce Rainer.

— Voivodin'a si mitropoli'a romanésca, asia scriu diurnalele germane, sunt intrebati, care voru veni la otarire in oelu mai de aprópe timplu. Consiliulu ministerialu se fia si luat acestu obiectu in siedinti'a din urma la pertractare, si se speréza de obste, ca se va otari de Maiestatea Sa dupa propunerea ministrului de statu. Aci se voru téné ómenii de parte de tóta sil'a si se voru lasa asupra unei cointielegeri bune a concernintiloru. Lucrulu se tiene de cele mai urgente, ca-ci tanguirile acestoru nationalitati iau dejá dimensiuni, care firesce ca intetiescu o ajutorintia grabnica.

— Locutiinti'a Ungariei face cunoscutu, ca spre castigarea pasporturiloru in tieri streine, au se se indrepte ómenii nu catra cancelari'a, ci catra locutiinti'a unguésca. Aceast'a de pre urma corespunde acestei cereri numai in casuri urgente si pe lenga aducerea unei legitimatii din partea comitatului sau a cetatii, ea nu este nici o greutate pentru estradarea pasportului.

— In Segedinu s'a publicatu in 18/6. Aprile diminétia dreptulu statariu in contr'a hotiloru si talhariloru si sér'a totu in diu'a aceea, au esitu trei hoti inaintea unei neveste de sapunariu, care veni'a intr'o carutia dela drumulu de feru intorcunduse din Dobriçinu, nu de parte de o ulitia sgomotósa iau luat 1180 fl. si apoi sau dusu totu cu aceea carutia, in care a fostu mai nainte sapunari'a.

Mapp'a Transilvaniei in limb'a rom.

e gat'a.

Prenumeratiunile incurse pana acumu acoperu abia a treia parte a speselor litografarii etc. dupa pretiulu defiptu. —

Invitu dar' pe acei onor. Domni — carii sunt rugati — si nu mi'au impartasitu rezultatulu prenumeratiuniloru in respectivele loru cercuri de activitate, — a mi'lu face cunoscutu pana la 10 Maiu — poste retante — Sibiuu —

S F etti.

CRONIC'A STRAINA.

FRANȚA. Parisu. (Monitoriu despre Ungari'a.) In Vien'a s'a latitu faim'a, ca intre contele Forgacs si intre ministrulu de statu D. Schmerling s'aru fi escatu diferentie, si se tragea urmare dintru aceea, cumca unulu seau altulu va debui se'si deie demisiunea din postulu seu. Lucru inse nu sta asia. Ministrulu de statu si cancelariulu de curte sunt cu multu mai buni patrioti, de catu cá prin diferentiele loru se voieasca a periclita interesele monarchiei. Ómenii fusera de pareri diferite, in ceea ce privesce la cestiunile administrative: deaca este a se dá conducerea finantieloru magiare in manele deregatoriiloru imperatesci, seau se se strapuna comitatelor? Puteau ómenii asteptá dela decisiunile dietei magiare regularea Voivodinei serbesci? Aceste fusera diferentiele intre ambii ministrii. Imperatulu se se fia respicatu in publicu pentru parerea ministrulu de statu. Astfeliu de frecari despre cestiuni in privinti'a autoritateri, dupa cum se prevede, voru obveni intre Austri'a si intre reprezentantii de parerile magiariloru — adeseori, pana candu in urma se va aduce la cale o intielegere serioasa reala intre ambele mari fractiuni ale monarchiei austriace. Fara a violá cumva regatulu Ungariei, guberniulu austriacu nu póte nici intr'unu casu a se lapedá de cugetulu unei organizatiuni unitarie a imperiului, carea este recunoscuta de catra toti suditii imperatulu Franciscu Josifu, carora marimea si consolidarea puterei imperiale le jace in anima. In urmare aceast'a omulu debue se se teama, cumca consiliarii de astadi ai corónei voru urma pre insemnat'a linia, si nu se voru abate dela aceea. —

— 22. Aprile. Se adeverece oficialuminte, cumca flotil'a marei mediterane se duce dela Tulonu la Genua, cá se comitedie pe regele Victoru Emanuelu la Neapole. Aceast'a promenada a flotilei va durá mai multu timp. — Gazet'a „Pays“ vrea a sci, cumca cele mai de frunte cabinetele Europei spera a indreptá prin consilie intielepte impregiurările Greciei. — Dupa un'a depesia telegrafica din Mostar 23. Aprile, alalta ieri insurgentii si muntenegrii au navalitu asupr'a satulu Plav'a o óra distantia dela Búlec, au rapitu dela locuitori trei mii de oi, una suta optu boi si vaci, patru barbati, patru femei, doi copii au omoritu, si la apropierea turciloru, o tulira la fuga. In ospitalulu de garnisóna de aici se adusera diece turci raniti in 16. l. a. la Dug' a la straportulu de proviantu, la cari muntenegrii le taiara nasurile! —

Cele mai multe diurnale, mai alesu „Gazet'a Universale“ de Augsburgu, scriu, ca nemultumirea cu imperiulu lui Napoleonn in Françi'a se arata in totu modulu si in tóta form'a. Astufelu ni se spuse in órele aceste, ca alalta-ieri de diminétia la Mühlhausen tóte ungiurile stradeloru erau acoperite cu placate mari, coprindietórie de inscrierea: „Se viedia Republica!“ Precumu se pare, polit'a ori catu de apriga, totu nu a fostu la timpulu seu pe picióre, cá sele curatia pe nesimtite, dintre ómeni. Lucratorii, cari vinu la cetate, cumparara placatele cu sutele, si le ascundeau, cá se nu deie polit'a peste ele. Din contra pe feçiele fia caroru privitori se citea unu solatiu si o multiamire fórté mare. Asupr'a feçieloru joviale pana astadi anca nu se póte aplicá comuná lege de securitate. — Imperiulu democraticu in Françi'a. Multifarie semne anuncia cumca in Françi'a se totu apropie, si in scurtu se va si ivi o resturnatura perfecta a lucruriloru. — Se inaltia turm'a aceloru paseri de procela, cari prin strigatulu loru sunt dedate a anunciá apropierea unei miscari mari in tiér'a aseast'a. Dupa rapórtel Prefectiloru departamentali, societatile cele secrete sunt in deplina activitate, si se intretiene o viia corespondintia intre ele, si intre emigratiunea republicana. — In Parisu sangerós'a tinerime apucá tóte anca si cea mai neinsemnatóre ocaziune, pentru patimasiile demustratiuni in contr'a imperiului; in ultim'a sesiune a corpului legislativu i'si radicá opozițiunea capulu seu, cu unu curagiu, care suptu man'a cea de feru a lui Napoleone pana acumu nu s'a auditu, si nu s'a auditu, si nu s'a tenuity de lucru cu putintia si anca chiaru in senatu. Insusi verulu primariu alu imperatulu francioziloru a apucatu stindardulu celu rosu, spre infiorarea bonapartistiloru solavi de curte iubiti si l'a facutu se falfaie cu securitate. — Totu acest'a fu decursulu lucrului si inaintea acesteia cu o suta de ani. Absolutismulu celu mai infricosiatu si nesuferitu, schimbanduse cu unu constitutionalismu numai

la parere, care nu fu cu nimicu mai bunu, produse revolutiuni sangeróse, care treceau pururea peste scopulu loru, dela despotismu, la republica, si dedeau comunismulu si socialismulu ocaziune de asi radicá capulu loru celu ameintiatiu. De aceste inspaimantátóre icóne ale comunismulu se spariá partea cea mai circumspecta a poporatiunei, se uitá dupa rescumparatori, si luá pe reactiune dreptu mentuítore a societateri, cu braçiele deschise. Dupa ce se domoli revolutiunea, dupa ce cadiura si infricosiatele icóne ale „comunismulu“, se deşteptá libertatea, pe carea françii mai cu focu si mai curatu de catu alte popóra o nutrescu. In punctulu acest'a se pare a fi venitu Françi'a in cerculu rotitureri istoriei sale; cei din urma despoti inaintea lui Napoleone nu pricepau aceste semne ale timpului; ei se radimau pe puterea data loru, cumca credeau ei, cu netiermurire, si asia cadiura in miscarea generale de jertfá clipitei. Fi'va aceast'a si ursit'a lui Napoleone alu III-lea? noi ne indoimu fórté tare; ba noi suntemu convinsi, cá elu nu o va lasá nici macaru se vina la esplosiunea miscare. — Napoleone este, dica cine ce va vrea, celu mai intieptu barbatu de statu alu epocii sale; elu este pentru aceea, pentru ca timpulu seu si'lu cunósoe deplinu, si scia a remané pururea domnu alu situatiunei sale. Elu, fara a privi la talentulu seu, n'a petrecutu timpulu invetiatureri sale in palate superbe, din care viéti'a si lucrarea ómeniloru se vede fórté slabu si nechiaru, cá si din perspectiv'a paserei; pre elu l'a aruncatu natur'a intr'uuu lungu siru de ani plini de aventure, prin tóte clasele poporului, si si a castigatu cea mai deplina cunoscintia de ómeni si de penele loru incordátore. Indata dar' ce relatiunile voru fi atatu de departe adjunse la maturitate, cá despotismulu se nu se mai póta tiené, „elu singuru va implantá steagulu democraticu si se va face singuru conducatoriulu miscare in contr'a insusi regimulu seu. — Acea i va fi cu atat'a mai usioru, pentru ca elu, cá si unchiulu seu, are o natura democratica. —

PRUSIA. Berlinu, 16. Aprile. Regele Wilhelmu din Prusi'a in dilele trecute a facutu o visita familiara in Weimaru (regin'a din Prusi'a este sora a marelui duce de Sachsen-Weimar), si petrecerea lui de acolo se pare ca n'a fostu pentru elu neinteresata. — Prin convorbirile ce le avú acolo cu nesce personalitati distincte, se dice, ca regele ar fi primitu o idea chiara despre glasulu poporului din Prusi'a, si despre modulu cu care i se instraineadia popornulu din Prusi'a prin manier'a ministriloru si a sclaviloru loru. Se dice mai ancó, ca regele ar fi cititu in Weimaru unele gazete, pe car ile dederá anume cá se se convinga de cele impartasite; si din aceste diurnale, pe cari elu in Berlinu, de si se tiparira acolo, nu le vediu nici odata cu ochii sei, aflá elu lucruri, precumu protestele universitatiloru si intrigele de alegeri ale reactionariulu personalu de amploiatu, lucruri, despre a carora esistintia si cause elu mai inainte nu avú nici o presimti're. Tóte aceste se fia facutu o impresiune putinte asupr'a regelui, in urm'a caror'a elu se'si fia esprimatu intr'unu modu fórté categoricu simtirile sale catra unii ministrii (se dice, ca aru fi fostu domni de Jagoviu si de Miller) bá se asteptá in Berlinu, chiaru neprevedit'a dimitere a acestoru ministrii. Pe tota intemplantia prin acest'a se constateadia in parte relasarea gubernulu. —

Ear' regele póte se precugete asupr'a acestei impregiurari cu deosebire, ca a avutu debuintia de o caletoria in tiara strainá, cá se póta aflá aceea ce in Prusi'a scia tóta lumea. O fóia berlina face observarea, cum cá se póta unu principe veni, se cunóscá adevverulu, candu adevverulu nu iese inaintea lui? — Cumca o astfeliu de camarila custa la curtea regeasca din Berlin, este lucru cunoscutu; ca-ci acolo se reasiediara in servitiu tóte aeele persóne ruginite, care suptu adormitululu in Domnulu rege deprindeau o influentia atatu de stricatiuosa. —

Constantinopole, 19. Aprile. Sultanulu se va reintórcé din calatori'a sa la Bruss'a, Smyrn'a si la Archipelag numai in septeman'a venitóre la Constantinopole, — Naibu-Emiru-Pasch'a cercasianulu a plecatu la Londonu spre a substerne la gubernulu anglicu plangeri in contr'a Portii otomane, si in contr'a chiaru a patriotiloru sei. — Drusii se contrapunu la recrutare; unu numeru insemnatoriu se afla inarmatu in Hauranu.

(Statisticu.) Erarochi'a catolica. Dnna analele pontificale de pe a. 1862 consta erarochi'a catolica din 12 patriarhate, 145 arhiepiscopii séu metropolii, 677 episcopii, la oalta 834. Papa Piulu alu IX-lea a redicatu 9 scaune epis-

copesci la rangu de Metropoli, 2 Archiepiscopii si 7 Episcopii.

In Partibus se afla 43 arhiepiscopii, 194 episcopii. Scaune vacante ou resiedintia sunt 3 patriarchale, 7 metropolitane si 75 episcopale. Scaune cu resiedintia sunt dara 749 si in Partibus 236; eara numerulu prelatiloru séu episcopiloru etc., din care consta ierarchi'a catolica e 995.

CLERULU GRECU (strainu) din ROMANIA.*)

(Incheiere din Nrulu trecut.)

Dascalulu care se intitula Macedonu deschise scól'a, calugarulu pléca pe la visitati'a monastiriloru din tiéra. Pe iérna in 1842 se ivesce resvratirea, alu carii capu era dascalulu Macedonu. Resvratirea se nimicesce de soldatii romani si repausatulu Mihaile Ghica, ministrulu celoru din intru d'atunci se duce acolo spre a face ancheta. Pretutindenii se cauta tulburatorulu Macedonu si dupa o siedere ascunsa in cursu de 3 díle in cas'a unui vice-consulu pravoslavnicu si blagorodnicu din Brail'a, merge singuru si se infaçiosieza la D. Mihaile Ghica. Dar cas'a unde locuise elu mai nainte se cercetase si intre celelalte hartii se gasisera mai multe scrisori dela unu Jóchimu egumenu mon. Margineni, dela unu Jovu egumenu dela Vacaresei amendoii din tiér'a romana, si alt'a a unui egumenu alu unei monastiri din Moldov'a, cate trele adresate la nume straine, dar cate trele in cartónele lui Macedonu, si eate trele cu alaturari de bani pentru pricin'a soiuta. Ar fi doritu se se caute acele epistole si se se publice cá se védia romani ca aceia pe care ei ia scapatu de impilarile si tiraniile turciloru, dandule asilu in tiér'a loru, le au turburatu adesea liniscea tiérei loru.

4. La 1845, eteri'a greco-slava nutrita cu banii monastiriloru romane si compusa in mare parte de calugari greci, atítia rescóla in inim'a Bulgariei. Ce de victime, ce de mai sange nevinovat mai curse si atunci! Vendet'a si fanaticism otomanu nu mai facea alegerea victimelor: soldatulu turcu arunca copii dela titi'a mumei loru in aeru si'lu prindea in vírfulu sabiei.

5. La invasi'a rusa din 1853 in tiér'a romana, calugarii greci sunt cu punga deschisa. Unu strainu uitandu ca tiér'a romana ia dátu ospitalitate, 'la hranitu, ilu hranesce si astadi inca si acolo in Greci'a unde locuesce, vine cu misi'a in tiéra. Usiele generalului Gorceacof dupa mai multa staruintia i se deschidu, si banii romaniloru esplotati dela monastiri prin calugari greci, lucra si acumu cá totudeaun'a; cu tóte acestea se gasescu prea puçini voluntiri greci in tiéra, dar eteri'a greco-slava lucra dincolo de Dunare, si se vedu napadindu in tiér'a romana sute de vagabonzi cu saricele albe. Acesti'a era criminali dela Halchi din Greci'a libera, ce eteri'a prin intielegere cu afidatii sei facuse se scape din temniti'a acestui orasiu si se viia in tiér'a romana cei mai multi cu pasaporturi in buna forma. Satele romane Cornesci, Slobodia etc. 'si au vediutu feciórele siluite, batrenii injunghiatii si femeile prostituate de furi'a aceloru criminali, adusi si veniti la adres'a Dlui T., misionariu al eteriei din Greci'a, in cat generalul Soomanovu cá se opréscu in judeçiuulu Vlasca reseularea tieraniloru in contra aceloru talhari, s'a vediutu nevoitu a pune se se impusece mai multi dintr'insii. Ei bine, stégulu aceloru talhari numiti voluntiri, care s'a muiátu mai antaiu in sange romanu si care mergea se se bata la Crimeea contr'a Françiei si a Angliei, cari au contribuitu si cu bani si cu sangele fiiloru loru la liberarea Greciei, a fostu sustienutu si sfintitu in monastirea Cotroceni de parintele archiereu Agatonichia, egumenulu monastirii Ecaterina, pe candu unu altu calugaru grecu Popa Costea, cu potucapiu in capu, imbracatu cu fustanela si cu sabi'a la cópsa se preumbla fara nici o sfiála cu alti voluntiri greci pe ulitiile Bucuresciloru.*)

Se trecemu puçinu peste Dunare, eaca ce ni se infaçiosieza.

6. Bulgarii vecini romaniloru de peste Dunare, ne mai putendu suferi pe acestu cleru pentru multele si feluiritile scandale, nélegiuri si perturbatii, repetara cererea loru de mai nainte la Constantinopole, de a'lu inlocui prin calugari bulgari, pentru care pela finitulu anului 1860 se aflá in resiedinti'a imperiului otomanu cá la 150 notabili bulgari, strigandu

*) Acelasiu Popa Cost'a, care se aflá in temnitiile Jasi-
oru pentru cumplitele omoruri, de antierti, care inse standu
sub protectiune rusésca, are o cale prea lunga pana la furci.

Red.

ca déca in. Pórta temperéza spre realisarea cereriloru, voru fi constrinsi a luá ei mesurile necesarii. Pela inceputulu anului 1860 peste 200 familii bulgare numai intr'o di au trecut la ritulu papistu, numai si numai cá se scape de rapirile si amestecaturile calugariloru greci. Insusi vizirulu Chiprisli in urma anchetei facute in provinciile imperiului otomanu pe la finitulu 1860, despre plangerile crestiniloru din Turci'a, a declarat uatra ambasadorii mariloru puteri, ca suferintiele crestiniloru in mare parte vinu dela clerulu grecu.

7. In Asia ear acesti calugari sunt totu aceiasi, si se misca totu de acelasi resortu. Eaca ce díce diurnalulu „Times“ din Londra, anulu 1860: In momentulu candu se pregatesce pedepsirea Drusiloru, avemu copi'a unui documentu, dupa care se póte vedea ca ataculu sau celu puçinu provocati'a luptelor si ucideriloru din Siri'a a venitu din partea crestiniloru atítiati de clerulu grecu. Acestu documentu este o epistola scrisa pe piele de miel, a preasfintitului archiereu Sofroniu, episcopu grecu alu Tirului si Sinodului, catra nobilii si batrenii din Reseia, anunçiandule ca s'a tienutu o Adunare generale de locuitorii din Galah (Der-el-Camar) si alte locuri; ca acea adunare a otarit cá in lun'a viitóre se se scóle toti in contra Drusiloru, se verse sangele loru si se i gonésca din tiéra, care se cuvine a fi numai a ortodocsiloru. Drusii isi propunu, díce Timesulu, d'a infaçiosi'a comisiei Europene acestu documentu indata ce se va aduná.

8. Insusi in capital'a imperiului otomanu, acesti parinti nu se tagaduescu a fi aceiasi, pretutindenii aceiasi. Eaca ce díce Corespondance Havas Bullier in 1860 despre cele intemplate cu ocasi'a alegerii patriarchului de acumu Joachim: La 16/4. Oct. a fostu alesu de catra santulu sinodu noulu Patriarchu; acestu actu solemnulu a avutu la sfirsitu o consacratie cu totul particulara si neobicinuita. Era multi candidati representati prin partisanii loru, si dupa ce alegerea se otari in favórea episcopului de Cyzien, partisanii candidatiloru navelira cu bastóne gróse asupra adversariloru loru biruitori. Resulta o bataia generala in sanctuarulu Conclavului si poporulu care ascept'a aintea portiloru inchise publicarea alegerii, audí cu mirare in loculu psalmiloru si inmuriloru sante, tîpete si sgomotu de lupte si trînte. Neputandusi esplica o asemene minune si in neodina pentru santii parinti adunati, sparse usiele si petrundiendu in bisericu, vediu cu mirare cum santii parinti se batea unii pe altii.

Eaca in fine calugarii greci protegéti de diplomati'a rusa; si apoi déca in adeveru ii iubesc, de ce óre nu le da egumenate in Rusi'a, ear nu cu banii altora si prin aceste fiintie degenerate, care nu sunt de catu parodi'a calugarului, se si faca interesele politice in alte tieri. Liberu diplomatiloru rusi se i protegeze, liberu or-cui se-i aiba in tiér'a loru, romanii nu potu mai multu se tolerese in sinu loru depravati'a personificata si turburatorii de meserie a linisçii tiérei loru.*)

**) Dupa sciri mai noua tocma acum anca se afla doi egumeni greci dela doua monastiri inchinate in cercetare aspra la curtea criminala din Bucuresci pentru spurcat'a crima a Sodomiei. Destulu atát'a, ca cestiunea calugariloru greci in Principate e cópta si rescópta. Despre monastirile inchinate la greci vedi totu ce au scrisu intre altii Dnii J. Brezoianu si B. Boliaou, eara in favórea loru nenorocitul diurnalulu „Proprietariulu romanu.“

Nvo 2597.

PUBLICATIUNE.

Tergurile de lana care s'au concesu cetatei libere r. Brasiovu se voru tiené mai antaiu in anulu 1862 si adeva:

Celu d'antaiu dela 15. pana in 22. Jnniu c. n. si alu doilea dela 10. pana in 20. Augustu c. n.

Aducanduse acésta spre cunoscintia producatoriloru si consumatoriloru de lana se provóca totuodata a luá parte la aceste terguri importatórie pentru negociu si industri'a intr'unu numeru insemnatoriu.

Brasiovu in 9. Aprilid 1862.

2—3

Dela magistratululu cetatei si alu districtului.

Cursurile la Bursa in 1. Maiu 1862 stá asia:

	Bar. ascr.	op. kp.
Газини империяти	6	10
Азгсвэргэ	128	75
Londonž	128	
Ампрэштэзія націоналэ	85	5
Облигаціе металиче ект де 5 %	73	5
Акціилю банкэзі	876	
„ кредитэлі	226	50